

SLOVENEK

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2-20
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 1-70

Sobotna izdaja:

Za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . " 15 "
za trikrat . . . " 13 "
za večkrat primeren popust.
Poročna oznamila, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna pettivrsta po 2 vira.

Poslano:

enostolpna pettivrsta po 40 vira.
Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vojni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

vendar neke škarje, da so se ostrigli. Andrej Mak in Valentin Jug sta vzbudila tudi pozornost generala, ki si je njiju imeni zapisal, a dozdej še nista dobila za vztrajnost nobenega odlikovanja. Preden je bil Andrej zadet, je bil že tako slab, da se je komaj vlačil in pravi, da bi ne bil živel več par dni. Zdaj se nahaja v dolgi baraki poleg domobranske vojašnice v Celovcu.

Iz vojne.

Francoska loža in francoski katoliški generali.

Najboljši francoski generali so tudi jako dobri katoliki: Joffre, Pau in Castelnau. Vsakemu Francozu so danes znana ta imena in zlasti Joffra hvalijo nemški vojskovodje brez nevoščljivosti kot izvrstnega generala. Tudi general Pau slovi po izredni nadarjenosti in velikanskih vojaških sposobnostih. Zanimiv je napad na tega generala, izdan 16. julija 1902 v loži »Patrie et Humanité« v Soissonsu. »Reichspost« prestavi: »General Pau, poveljnik sedme brigade, preje polkovnik 54. pešpolka, ne ljubi civilistov. Hoče postati na vsak način divizionar. Ves svoj čas prebije v cerkvi, civilno opravljen, ne kot vojak. Vsako leto se je udeležil spominske sv. maše vojaškega društva v Soissonsu; odkar je društvo odpravilo mašo, ga pa ni več. Sedaj skriva svojo mržnjo do republike, samo da bi avanziral; a postal bi takoj javen katolik in nasprotnik ministrstva, kakor hitro bo divizionar. Kajti tedaj bo dosegel svoj cilj, se mu ne bo treba ničesar bati in bo lahko povsod kazal svoje nazadnjaško mišljenje.« Tako ga je loža priporočila svojim članom. Nekaj so pa le zadeli: Pau je ravnotako dober katolik kot je bil prej, svojega katoliškega mišljenja nikdar ne skriva, ponosen je nanj. Sedanja njegova misija na Rusko je pač najboljši dokaz, kako mora biti nazadnjaški.

Angleški glavni stan.

Angleški časnikiar je z dovoljenjem generala Frencha ogledal si glavni stan. Pripoveduje: Belo in črno, premož in sladkor sta oni dve industriji, ki preživljata v mirnih časih mesto, kjer je sedaj glava angleške armade. Semintja nas spominja ostanek starega trdnjavskega zidu na one burne čase, ko so se borili Marlborough, Turenne in Condé za vsako ped flanderske zemlje. Sedaj je pa zopet vojska tamošnja industrija. Sicer je mesto daleč od bojnega polja, vendar ga sovražnik ne preneha oblegati: vsi napadi povzročijo namreč najprvo tukaj reakcijo, ki se izpremeni v protinapade, v tem ozkem okvirju se razvija vse mišljenje naših čet. Štab je kakor kaka vlada; koliko šteje sedaj članov, sicer ne vem, vem pa, da se je zadovoljil začetkom vojske s štirimi sobami, sedaj ima na razpolago pa šest hiš. Vse vojne po-

Slovenski junaki iz Koroške.

Andrej Mak, rezervnik 4. domobranskega pešpolka, je šel kmalu po mobilizacijskih dneh na severno bojišče in je bil tam neprestano, ob vročini in mrazu, ob žej in pri najhujših nalivih, podnevi in ponoči, nepretrgoma v prvih vrstah na bojnem polju ter se je hrabro bojeval. Pravi, da tega, kar je moral prestati in pretrpeti, kar je vse doživel, bi ne mogel povedati niti v več dneh. Zato pa rajši ne začneja. Doslužil je v tem času sedem kompanij. Ko je zmanjkalo ene, so ga djali k drugi, in tako je šlo naprej. Pri cellem polku ali regimentu sta bila le dva tako nad vse pogumna in čila, ki sta bila od poletja sem neprestano v ognju, namreč imenovani Andrej Mak in Valentin Jug. Kakor kaže že imeni, sta oba pristna Slovenci, in sicer (kar je gotovo zelo znamenito) doma sta oba na Šajdi ob Selah, pošta Borovlje. Tiste Sele torej, ki so se v našem narodnem življenju že tolikokrat imenovali v javnosti, dale so domovini najboljše junake. Ti so se izkazali, kakor v boju za narodnost, tako tudi v boju za državo kot naravnost jelekne.

Andrej Mak, ki ga ni moglo premagati ničesar, ne sovražnikova sulica, ne krogla, ne neizrečno trpljenje, ne bolezen, ne mraz, ne golazen; on, ki je žel občudovanja vseh tovarišev, je bil zadet meseca februarja, žal, od nevarne krogle v glavo. K sreči pa vendar ne do smrti, ker je krogla zdrobila lobanjo, a možgani so ostali zdravi, tako da je upati, da kmalu ozdravi. Drugi jekleni tovariš, Valentin Jug, pa je ostal tudi februarja, ko so morali spraviti Andreja Maka radi dobljene rane v bolnišnico, na bojnem polju (v ognju). — Dne 10. januarja sta se sešla na bojišču z Jožefom Mak, ki je bratranec Andreja Maka, doma istotako na Šajdi v Selah, in ki je došel tedaj potem, ko se mu je zacelila prej dobljena rana (strel skozi nogo), že vdrugeč na bojno polje. Andrej Mak je imel lase dolge čez ramo in bratranec skoro do pasa, tako da bi ga bratranec Jožef ne bil spoznal, če bi se ne bilo zgodilo to obratno. Veselje je bilo nepopisno in Jožef ni mogel dovolj napovedati, kaj je še z domačimi v Selah. Zatem so dobili

LISTEK.

Pismo z Dunaja.

1. Vojak v železju.

(Piše: Dr. R. pl. Pradolvin.)

Tako se imenuje najnovejša dunajska znamenitost. To je 3 m visoka soha viteza v srednjeveški opravi, s šlemom in oklepom, držčega gol pozlačen meč v rokah. Vizir je sklenjen, tako da se o njegovem obrazu sploh nič ne vidi. In to je dobro; zakaj vendar nekako čudno bi bilo človeku pri srcu, ko bi zabijal žeblje — četudi le v dozdevno človeško bitje. Kako to? me vprašate. Da, to je ravno senzacionalna in obenem ženialna misel, ki se je porodila v dunajskih krogih ter se da tolmačiti le iz dunajske zgodovine.

Da pomaga vdovam in sirotam na bojiščih padlih naših junakov, se je osnoval tu poseben odbor, iz katerega je izšla misel (podal jo je prvi c. in kr. korvetni kapitan Božidar grof Hartig), naj bi se v zgoraj omenjeno svrhu zabijali na kak predmet žebli, od katerih bi vsak stal najmanj 1 krono. Mesto Dunaj ima že nekaj

podobnega, namreč takozvani »Štor v železju« (Stock im Eisen) na voglu Grabna in Stefanskega trga. Ta trol je iz mecesnovega lesa; vanj so zabijali v srednjem veku ključavničarski pomočniki, ko so dohajali na Dunaj, po en žebelj v spomin. Iz te tradicije se je torej rodila podobna misel o »vojniku v železju« (Der Wehrmann im Eisen). Soha je iz bukovega lesa in črno pobarvana, tako da napravi od daleč vtis železa. Postavili so jo v paviljon, podoben majhnemu svetišču, z belimi stebrički in stopnicami. Cela stavba stoji na Švarzenbergovem trgu pred spomenikom maršala Švarzenberga in napravljaja vzlic notranji zgraditvi lep, umetniški vtis.

Dunajčanje pa hite v velikih množicah k »črnemu vitezu« ter zabijajo žebličke vanj; 52.000 jih gre kvečjemu v soho. Nad 10.000 žeblijev se je dosedaj v prvem tednu že zabilo. Preje temna sprednja stran vojnika se dan na dan bolj blišči, — posebno noge so zelo priljubljen predmet za zabijanje. Če pojde tako naprej, bo vojak do Velike noči res že ves v železju.

* Sedaj se od bivšega troja nič več ne vidi; zarjaveli žebli so se spojili v močno celoto.

Zanimivo je gledati to pestro množico pred vojniki. Tu sem hiti preprost delavec, vojak, in kmet poleg trgovca in uradnika, tu so pa tudi dame iz najfinejših družbe, ki lastnoročno zabijajo žebličke v soho, tu so državniki in ministri, visoki vojaški dostojanstveniki in močeni denarni baroni — vsak od njih si hoče ohraniti spomin na to zgodovinsko dobo. Pri blagajni, kjer se tudi preplačila rada sprejemajo, mora vsakdo na kontrolni kupon zapisati svoje ime. Pristopim ter kupim en žebliček; pred mano stoji eleganten gospod, ki ravnokar zapisuje svoje ime: Grof B. . . Berem in ga pogledam; zraven mene je stal ter pridno z menoj zabijal historičen žebelj; — državnik, ki je bil še pred kratkim ena najmerodajnejših oseb v naši državi. A železni vitez tudi njemu ni odprl vizirja. —

2. Spomini padlim junakom.

Res zlato je dunajsko srce! Živečim pomaga, mrtve časti in proslavlja. Če zasede na Švarzenbergovem trgu tramvajski voz št. 71, te pelje v dobri pol uri v 10 kilometrov oddaljeno veliko mrtvaško mesto na meji predmestja Simmering, ki mu pravijo »Zentralfriedhof« (osrednje pokopališče).

Tu počivajo vrli možje, ki so podlegli

na Dunaju ranam, zadobljenim na bojišču. Žalostno število jih je: čez 1700. A kakor so skupaj reševali domovino pred krutimi sovragi, tako uživajo tudi skupaj večni mir v srcu domovine. Mirno počivajo tu, po štirje in štirje v enem grobu (pa v posebnih krstah) Slovani, Nemci in Mažari, katoliki, evangeli in celo — muslimani. Ti zadnji imajo pač vsak zase poseben grob, a vendar tudi v okviru skupnega prostora, ki ga je dunajska občina odločila za padle vojake. Ta prostor se razteza v zapadni smeri od spominske cerkve, ki je zgrajena kot pokopališka cerkev nad sarkofagom nepozabnega velikega župana dr. Luegerja — ter je ločen v polkrogu s cipresami od ostalih pokopaliških prostorov. Od omenjene cerkve vodi široka in ravna cesta k temu bojnemu mirodvoru; lahko ga najdeš, saj ga označuje prekrasen spomenik (Kriegerdenkmal), ki ga je mesto Dunaj v pieteti do padlih branilcev države že zdaj dalo postaviti, čeprav je določeno, da se bo ob koncu vojne zgradil ondi drug, še veličastnejši spomenik, na katerem bodo baje zapisana imena vseh ondi zakopanih vojakov. Sedanja spomenik je, svojemu začasnemu značaju primeren; zgrajen je iz lesa, ki je malo z malto in gipsom obit; a kdor te-

trebščine preskrbijo tukaj. Vojno ministrstvo ima svoj oddelek. Justično ministrstvo zastopa vojaško sodišče, finančno višji vojni blagajnik, javna dela generalni kvartirni mojster, naučno ministrstvo je pa posebej v častniški šoli, ki je tukaj nastanjena. Tako ima vsak vladni oddelek svoje zastopstvo, vse stanove opazimo: može strategije, politike, uprave, trgovine, ekonomije itd.; torej je organizem glavnega stanu zasnovan na jako široki podlagi.

Juanšikaj — visoki duhovnik.

Težki časi so nastopili za Kitajsko; predsednik Juanšikaj mora zbrati vse sile, da reši obstoj države. V Pekingu so 23. decembra 1914 prvič po odstopu mandžurske dinastije zopet praznovali na slovesen način praznik solnčnega obrata. Molijo nebó v svetišču Tientau. Cerkvene obrede je letos opravil predsednik republike. »Times« pravijo, da je to prvi slučaj, da je službo najvišjega duhovnika opravljal mož, ki nima nikake zgodovinske pravice do kitajskega prestola. Način pa, kako je Juanšikaj nastopil, je moral globoko užaliti visoke sence cesarjev, ki potujejo po deveteri spomladi vic. Visoko dostojanstvo in strogo natančnost, posvečeno vsled stoletne tradicije, je namreč predsednik znatno prikrajšal. Bali so se, da ga ne bi kdo napadel, in ukrenili so vse potrebno za njegovo varnost. Kajti mož, ki je ljudstvo pravzaprav rešil tlačanstva, je vedno v smrtni nevarnosti; nobenemu prejšnjemu vladarju se ni bilo treba tako bati. Juanšikaj se boji maščevanja »mladokitajcev«, ki ga hočejo na vsak način spraviti v boljše življenje. Zmiraj ga stražijo, zaprt je takorekoč, in sicer v palači, kjer je cesarja Tsu-hej zapira mladega cesarja Kwang-hsuza. Če gre Juanšikaj iz palače, napravi to prav natihem in hoče kar najhitreje priti zopet nazaj. Vsak korak njegov spremljajo vojaki z nataknenimi bajoneti; nobena varnostna odredba se prvemu Kitajcu ne zdi odveč. Ni čuda, da je pri imenovanem obredu še bolj pazil. Pustili so nosilnice in mule pri miru, odrekli so se vsakemu sijaju, nič ni bilo opaziti stare slikovitosti in bajnih spominov preteklosti: Juanšikaj se je peljal v svetišče v oklopnem avtomobilu. V najsvetejši, skoro do belega oltarja, simbola filozofičnega dostojanstva stare kitajske civilizacije, se je podal predsednik republike kot na kako bojno polje. Peljal se je v svojem avtomobilu po široki cesti med palačo in svetiščem, na obeh straneh natlačeno polno vojakov, oboroženih a la stari kitajski zmaj. Zelo hitro se je peljal. Šele o mraku je šel nazaj v Peking, pred njim in za njim goste gručice stražnikov. Na celj poti se ni smela niti oddaleč pokazati postava kakega civilista, polnega zlobnih namenov in črnih nakan.

Švicarsko brodovje.

Poleg Francozov znajo Severoamerikanci najmanj geografije. Pripovedujejo o tem uprav gorostasne stvari; večina Amerikancev n. pr. ne pozna lege svojih največjih mest, Poincaré je predsednik ruske republike, Juanšikaj je perzijski šah, Kaira je na Španskem itd. A višek je dosegel časopis »Central American Express«; vedel je, kake bralce ima in jim je prinesel povest o švicarskem brodovju pod poveljstvom starega Tella. »Tägliche Rundschau« takole prestavi: Veliko veselje vlada na Angleškem, ker je Švica mobilizirala svoje brodovje in se pridružila zaveznikom. Admiral Tell, star že okoli 70 let, je prevzel poveljstvo brodovja; admiralska zastava vira na drednotu »Jungfrau«. Kralj Jurij mu je pisal lastno-ročno dve pismi in se mu zahvalil za njegovo zavezništvo prijazno mišljenje in pa za pomoč, ki jo je naklonil pravični stvari.

ga ne ve, smatral bi ga za delo iz močnega kamenja. Utis ki ga napravlja, je nad vse veličasten. Med štirimi širokimi stebri stoji kamenita rakev, ki jo krije, sloneč na zgledu stebrov, ogromna cesarska krona. Ves spomenik je približno 10 m visok in ves bel. Na pročelju stoji pod dunajskim grbom napis: »Mesto Dunaj hrabrim bojnikom zavezniških armad Avstro-Ogrske in Nemčije.« Na obeh straneh tega napisa stojita dva stebra za plamenice. Spomenik stoji na majhnem umetnem gričku, tako da pada na vse štiri strani zelena ruša k cesti.

Kakor sem se prepiral, leži okoli spomenika lepo število slovenskih vojakov, ki so umrli tu na Dunaju.

Pri tej priliki se mi poraja misel, da bi že zdaj premišljali o tem, kako bi se na primeren način proslavil spomin vseh v tej svetovni vojski padlih sinov našega naroda. Lepa misel bi bila, postaviti na vrhu šišenskega hriba cerkvico ali spominsko kapelo; na stenah naj bi bile ovekovečene vse bitke na daljnem severu in jugu, kjer so se bojevali naši slovenski polki in vsa imena onih naših junakov, ki so žrtvovali svoje življenje za domovino. Tako svetišče bi bilo dostojen spomenik in ob enem izraz naše hvaležnosti do onih, ki so nam s svojo srčno krvjo ohranili življenje in imetje.

Na Nemškem so vsled švicarskega nastopa zelo potrti; poslali so podmorske čolne, da branijo dolnji Ren proti novemu sovražniku.

Magnet v službi kirurgije.

V neki bolnici na Češkem se je dogodil tale slučaj: Vojak je imel težko rano na glavi, več granatnih drobcov mu je bilo zašlo v možgane. Glavne stvari so mu operativnim potom pobrali iz glave, a globoko notri, 6 cm globoko, je tičal še majhen železen drobec, do katerega zdravnik ni mogel na noben način. Pustiti notri ga pa ni kazalo, ker je praksa pokazala, da so začele n. pr. že čisto zaraščene kroglice čez dolgo časa potovati po možganih in tako povzročile večkrat popolnoma nenadno smrt. Kako si torej pomagati? Spomnijo se na magnet. Nobelega nimajo pri rokah. A pomagajo si z elektromagnetom; potisnejo ga globoko v rano in — klink!, že je visel granatni drobec na njem. Elektromagnet je rešil vojaku življenje.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Težke ruske izgube na Poljskem in pri Užoku. — Ponesrečen ruski prodiralni poizkus proti Kolomeji. — Dva ruska bataljona uničena. — Nad 1000 Rusov ujetih. — Hraber hrvaški polk.

Dunaj, 16. marca. Uradno se poroča: Napade močnejše sovražne pehote na naše postojanke vzhodno od Sulejova in pri Lopuznu na poljski fronti smo zavrnili. Prav tako se je izjalovilo več ruskih ponočnih napadov pri Gorlicah. Med temi napadi je naša artiljerija z ognjem od strani na najbližjo razdaljo zadala sovražniku težke izgube.

V Karpatih se je včeraj na večini fronte vršil le artiljerijski boj. Tudi na postojankah severno od užoškega prelaza je vladal po dogodkih 14. marca razmeroma mir. Sovražnik je v bojih tega dne imel velike izgube. Od prejšnjih ruskih oddelkov sta bila dva bataljona uničena, 11 častnikov in 650 mož ujetih ter zaplenjene 3 strojne puške.

Severovzhodno od Wyszkowa so naše čete osvojile neko višino, ujele 380 mož in obdržale kljub ponovnim ruskim protinapadom pridobljeno postojanko.

Bitka južno od Dnjestra traja dalje.

Rusi so z močnimi silami poizkušali na višinah vzhodno od Ottynije (na pol poti od Kolomeje v t. Stanislav) prodreti v smeri proti Kolomeji, pa smo jih v večdnevni srđiti boj z velikimi izgubami za sovražnika vrgli nazaj. Ko je dobil nadaljnja ojačenja, je sovražnik še enkrat nastopil na teh višinah, napadal v strnjenih množicah tekot popoldneva trikrat na naše tam se nahajajoče sile in imel zopet težke izgube. Pešpolk »General Dankl« št. 53 je junaško vzdržal ponovne naskoke sovražnih sil, ki so bile v premoči. Vsi napadi so bili krvavo odbiti.

Namestnik načelnika generalnega štaba i pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Odbiti ruski napadi pri Prasnyszu. — 2000 Rusov ujetih.

Berolin, 16. marca. Veliki glavni stan: Na obeh straneh Orzyca severovzhodno od Prasnysza so napadli Rusi. Povsod smo jih odbili. Posebno hud boj se je bil pri Jednoroseku. 2000 ruskih ujetnikov je ostalo v naših rokah. Južno od Visle ni ničesar poročati. Najvišje armadno vodstvo.

VELIKE RUSKE IZGUBE.

Iz vojnega poročevalskega stana poročajo dne 16. marca zvečer: Tudi včerajšnji dan je bil za Ruse nenavaden izgubopoln. Bojevalo se je na večjem delu fronte in povsod so naše čete vnovič pokazale največjo hrabrost. Rusi so se včeraj posebno severno od Nadworne zelo trudili in polagali največjo pozornost očitno na cesto Stanislav—Kolomeja. Trikrat so z došlimi ojačenji poizkušali prodreti, pa so vedno odnesli krvave glave. V teh bojih se je posebno odlikoval zagrebški pešpolk številka 53.

Tudi pri Gorlicah so se Rusi trudili, da bi zopet osvojili svoje izgubljene postojanke, bili so odbiti, kakor tudi na Rusko Poljskem. Omeniti je vredno boj pri Lopuznu.

BOJI V DOLINI OPOR.

Budimpešta, 16. marca. »Esti Ujsag« poroča: Včeraj so priborile naše čete po večdnevni boj v dolini Opor, ki vodi čez prelaz Javornik proti Stryju, izredno važne uspehe. Ruski napadi so bili popolnoma odbiti. Tudi na karpatski bojni črti je položaj popolnoma zadovoljiv, dasi se še bjeje ljut boj.

Monakovo, 16. marca. Neki avstro-ogrski vojak, ki se je bil v Karpatih, piše

svojim sorodnikom v Monakovu: Rusi so tu izgubili toliko ljudi, da se morajo nazvati izgube naravnost blazne. Teh izgub ne bodo nikomur in nikdar priznali, ker bi državo in dinastijo odnesel vihar ogorčenja ljudskih množic, ko bi izgube uradno priznali.

BOJI PRI STANISLAVU IN ČRNOVICAH.

Budimpešta, 16. marca. »Az Est« poroča iz Črnovic: Ko se je vreme izboljšalo, so se južno in jugovzhodno od Stanislava pričeli boji, ki sedaj za nas ugodnejše potekajo. Ruso so včeraj brezuspešno napadli most pri Črnovicah in vnovič ponavljali svoje napade. Vsi ti napadi so se pa v ognju naših topov popolnoma ponesrečili. Uničili smo nekaj ruskih topov. Sovražnik je imel težke izgube na moštvu in materijalu.

ODLOČITVE PRIČAKUJEJO V GALICIJI.

Berolin, 16. marca. Dopisnik lista »Berliner Zeitung« poroča iz avstrijskega poročevalskega stana: Odločitve je vedno bolj pričakovati na gališki strani Karpatov. Kajti tu zbirajo Rusi vse čete, ki jih lahko pogrešajo v severovzhodni Galiciji. V Lvovu ni skoro nič več vojaštva. Tudi oblegavalna posadka pred Przemyslom je morala odposlati čete.

IZPRAZNITEV VARŠAVE?

Dunaj, 16. marca. »Neue Freie Presse« poroča, da se ruska posadka pripravlja za odhod iz Varšave. Intendatura gre baje za Wilco. Povsod zelo strogo rekvizirajo konje. (Kraja Wilice na zemljevidu ni najti. Na vsak način je vest glede izpraznitve Varšave še prezgodnja. Op. ur.)

× × ×

RUSI V RADLOVU IN OKOLICI.

V »W. Kuryeru Polskem« poroča oči-videc dr. Gawełek, kako so Rusi gospodarili v mestu Radlov ob Dunajcu. Dne 14. novembra je prišla prva četa kozakov. Na trgu so klical preplašeni meščanom: »Ne bojte se, mi smo vaši bratje. Prišli smo vas rešiti židov in Nemcev. Židom bomo vse vzeli in vam razdelili; naš batjuška car vas bo oprostil vseh davkov.« Potem so kozaki začeli preiskovati hiše, če se kje skrivajo avstrijski vojaki. Popoldne so oropali eno restavracijo, eno prodajalno in eno zasebno hišo. Blago so metali na ulico ter ga dajali radovedni množici. V restavraciji so se pošteno napili in najedli, potem so pa na trgu pospali. Naslednji dan so prišle nove čete ter oropale več trgovin. V praznih trgovinah so napravili konjske hleve; tudi občinski urad in dvorano »Sokola« so izpremenili v hlev.

Začeli so se strašni časi, tatvine, plenjenje in roparski napadi. Več hiš je zgorelo. Skoraj vsako noč smo videli požare. Kozaki so vedno stikali po hišah, kradli živila in denar. Celo bolnike so metali s postelj in postelje preiskovali, če ni v njih skrit denar. Več na srcu bolnih ljudi je od strahu umrlo. Ljudje so jokali in prosili, a ni nič pomagalo. S posebnim veseljem so kradli perutnino. Potem so pa začeli krasti krave in konje; včasih so plačali 10 rubljev, včasih pa nič. Kmetom so vzeli ne samo živino, ampak tudi seno. Kozaki so kar na cesti ljudem jemali kape, suknje in jim sezuvali čevlje. Tudi po hišah so kradli obleko in perilo; celo žensko in otroško perilo so jemali. Nasproti ženam so si dovoljevali strašne srovosti; celo starkam niso prizanašali. Tako so gospodarili do 16. decembra.

Kozaki so sploh veliko hujsi kot pešci. Med kozaki so Čerkesi, Kirgizi in Tatarji, pravi divjaki. Že njih obraz in cela zunanjost je zopna.

PREGANJANJE KATOLIČANOV V GALICIJI.

Kolin, 16. marca. »Kölnische Zeitung« posnema po nekem nizozemskem listu: Rusi so v Galiciji prišli in odvedli v Lvov štiri jezuite. Med potjo so s puškinimi kopti ubili enega patra, drugega pa tako podili, da se je zgrudil mrtev na tla. Dva patra so Rusi ustrelili v neki lvovski cerkvi. V nekem kraju Galicije so kozaki 250 prebivalcem zagrozili, da naj prestopijo v pravoslavje, ker jih usmrte, če tega ne store. Kozaki so vseh 250 prebivalcev umorili, ker niso hoteli prestopiti v pravoslavje.

× × ×

RUSKI DIJAKI V VOJAŠKI SLUŽBI.

Petrograd, 16. marca. Carski ukaz razveljavlja dosedanje oprostitev dijakov vojaške službe in odreja, da morajo vsi dijaki napraviti 8mesečni častniški tečaj.

RUSKO POSOJILO.

Petrograd, 16. marca. »Reč« milijonov rubljev in izvajajo, da si Rusija lahko preskrbi s popirnim denarjem sredstev, ki jih potrebuje, a bi to po vojski povzročilo neprilike. Želeti je zato, da se kolikor mogoče vojnega posojila podpiše.

RUSIJA NAROČA ŽELEZNIŠKE VOZOVE V AMERIKI.

Petrograd, 16. marca. »Novo Vreme« poroča: V Ameriki je naročila Rusija 10 tisoč tovornih voz.

NAMERAVANO ZASEDANJE RUSKE DUME.

Curih, 16. marca. (Kor. urad.) »Neue Züricher Zeitung« poroča zasebno iz Petrograda: Vlada namerava sklicati dumo. Zborovala bo le nekaj dni.

MAKSIM GORKI BIVA NA FINSKEM.

Kristijanija, 15. marca. Maksim Gorki živi na Finskem. Poročilo, da je vstopil v rusko armado, je neresnično.

RUSKE ODREDBE PROTI DRAGINJI.

Zeneva, 14. marca. »Temps« poroča, da je s posebnim ruskim zakonom prepovedan vsak izvoz žita in obenem tudi prodaja v Rusiji stanujočim tujcem. Za vsako kupčijo je treba posebnega dovoljenja, kar velja tudi za pripadnike zavezniških držav.

Omenjeni zakon je sad raznih vladnih posvetovanj proti špekulantom, ki so zelo dražili živila in krmila. Odslej bodo gubernijalne gosposke lahko rekvirirale živila po cenah, ki jih bodo same določile. Izvoz žita je že dosedaj lahko prepovedala upravna oblast, sedaj je prepovedan zakonitim putem.

Uspeh sv. Očela glede zamenjave civilnih ujetnikov.

Rim, 16. marca. (Kor. u.) »Osservatore Romano« objavlja: Ko je dosegel papež po velikodušnosti vladarjev in glavarjev držav, da se je soglasno ugodno sprejel njegov predlog o oprostitvi tistih vojakov vojnih ujetnikov, o katerih so dognali, da niso več za vojaško službo sposobni, oprostitev, ki se že srečno v blagor teh nesrečnežev in ujetih rodbin izvaja, se je zavzel sveti oče, da bi tako ugodno postopali tudi v korist zadržanih civilnih oseb. Zaupno je naprosil vsako vojskujoče se veslesilo, naj dovoli, da se več vrst zadržanih civilnih ujetnikov sme svobodno vrniti domov. Sveti stolici je došlo kmalu več odgovorov in čaka nadaljnjih, ki so ugodni njegovemu plemenitemu in človekoljubnemu predlogu. Resna težava se je pojavila glede na to vprašanje med Anglijo in Nemčijo. Anglija je namreč pritrdila, da naj se osvobodijo tisti civilni ujetniki, ki so že prekoračili 55. leto, Nemčija pa zahteva naj se oprostijo vsi, ki so že prekoračili 45. leto starosti. Angleška vlada je nato prosila papeža, naj posreduje pri Nemčiji. Sv. oče je obvestil potom pruskega poslanika pri Vatikanu nemško vlado, da bi mu ustregla, če pritrdi zamenjavo za vojaško službo nesposobnih oseb, ne da bi vzdrževala zahtevo po zgornj omenjeni starostni meji. Cesarska vlada je zelo hitro odgovorila, da ugodni vzvišeni papeževi želji. Kardinal državni tajnik, ki se je požužil, da je o tem obvestil angleškega poslanika, je dobil sledeče 3., oziroma 4. marca t. l. datirana odgovora: »Počasem se, da potrdim sprejem note, ki mi jo je Vaša eminenca dobrotljivo doposlala, s katero ste me obvestili, da pritruje nemška vlada papeževemu predlogu o zamenjavi za vojaško službo nesposobnih civilnih oseb. Ginjen sem po tako veliki dobrohotnosti, ki jo je papež Benedikt XV. pokazal s svojimi prizadevanji, da se izvede želja, ki je bila tako na srcu moje vlade. Vaši eminenci zagotavljam že zdaj veliko zadoščenje moje vlade o tako velikem uspehu, ki venča izproščeno misel Njegove Svetosti. Počasem se, da se istočasno Vaši Eminenci živahno zahvaljujem, ker ste me tako hitro obvestili in čestitam veliki uspešnosti, s katero se je izvedla želja moje vlade. Podpisal Howara.« Drugi dopis se glasi: »Čast mi je naznaniti Vaši eminenci, da sem ravnokar sprejel brzojavko svoje vlade, ki izraža svoje zadovoljstvo glede na veselo poročilo, da je nemški cesar pritrdil predlogom Njegove Svetosti o zamenjavi za vojaško službo nesposobnih civilnih ujetnikov. Izpolnujoč naročilo svoje vlade prosim Vašo eminenco, izjaviti veliko zahvalo moje vlade Njegovi Svetosti za delovanje ob izpeljavi tega človekoljubnega smotra. Podpisal Howard.

Nove molitve za mir.

Rim, 16. marca. Na željo mnogih verskih družb je državni tajnik kardinal Gaspari včeraj izdal dekret, da se dne 21. marca po vseh cerkvah Evrope ponovi papeževa molitev za mir. Ta dan je bil prvotno določen za molitev izvenevrskih dežel. Zdaj bo molili na en dan celi svet. Z molitvijo so združeni posebni odpustki.

Bolgari za Poljake.

»Glos Narodu« poroča iz Sofije: Poljska kolonija v Sofiji je osnovala odbor, ki zbira prispevke za opustošeno Poljsko. Bolgarski listi so objavili oklic poljskega odbora ter ga občinstvu toplo priporočali. Bolgarsko občinstvo se je obilno odzvalo temu oklicu. V več mestih so se ustanovili bolgarski odbori za podporo opustošene Poljske. Bolgarsko časopisje poudarja, da je usoda nesrečne Poljske podobna bolgarski usodi.

Angleški general Paget v Sofiji.

Sofija, 16. marca. (Kor. ur.) Angleški general Paget je došel v Sofijo ob svojem povratku iz Petrograda. Na kolodvoru ga je pozdravil dvorni maršal, angleški poslanik in angleški vojaški ataše.

Finančna pogodba Francije, Anglije in Rusije.

Hamburg, 16. marca. (K. u.) »Hamburger Nachrichten« poročajo: Iz Pariza se poroča, da določa nova finančna pogodba med Francijo, Anglijo in Rusijo v glavnem: Francija in Anglija pokrijeta v vsej nadaljnji dobi vojske iz lastnih sredstev vse v Parizu, Londonu in v New Yorku zapadle obveznosti Rusije vojnih dobav in obresti ruskega državnega dolga in po ruski državi jamčenih železniških obligacij. 2. Rusija se zaveže, da povrne najkasneje eno leto potem, ko se podpiše mir, ves založen denar kakor tudi obresti in stroške. 3. Kot poseben zaklad naroči Rusija zalogo žita, ki se nahajajo v Odesi, s katerimi lahko razpolagajo dajalci denarja v Parizu in v Londonu v obliki konossementov. 4. Z istimi pogoji dovolita Rusiji Francija in Anglija predujem na Rusiji pripadli del finančne podpore Belgiji, Srbiji in Črnigori, kakor tudi morebitnim drugim državam, ki tekom svetovne vojske pristopijo trojnemu sporazumu.

Grki in Srbi.

Sofia, 16. marca. (Kor. ur.) Izvoz gotovih stvari in živil v Srbijo, ki je bil pred nekaj dnevi prepovedan, se je zopet dovolil.

Perzija ostane nevtralna.

Carigrad, 16. marca. (Kor. ur.) Uradno se poroča, da je perzijska zbornica skoraj soglasno sprejela program nove vlade, ki napoveduje obsežne preosnove. V zunanji politiki namerava nova vlada zasledovati nevtrarno politiko.

Anarhija na Portugalskem.

Berlin, 16. marca. Iz Madrida se poroča: V Lizbono se zopet težko brzojavi. Zasebne brzojavke strogo cenzurirajo. Na Portugalskem vlada anarhija. Nasprotujejo si tri velike stranke, vsaka bi se rada polastila moči in se krvoprelitja ne boje. Stare republikance vodi general Castro, mlade republikance ugledni senatorji, tudi monarhisti so močni. Anarhisti tudi izkušajo v splošni zmešnjavi pridobiti. Kravah spopadov je bilo že več. Pri Grandoli je napadel neki Castrov pešpolk neki bataljon senatorske stranke, ki je izgubil 100 mrtvih in ranjencev. Monarhisti so razdelili na severnem Portugalskem veliko denarja in orožja med kralju zveste kmete, ki jih že zbirajo, da poizkusijo večjo vojaško operacijo.

Pobožne želje trojnega sporazuma.

Rim, 16. marca. (»Münchener Neueste Nachrichten«.) General Garibaldi je pred več rimskimi politiki predaval o svojem potovanju po Francoski in Angleški. Grey mu je rekel dobesedno: Zavzetje Pulje prepuščamo vam Italijanom, mi tačas mislimo na Dardanele. — Grey in Poincaré sta izjavila, da se bo po vojni nevtraliziralo Sredozemsko, Rdeče, Jadransko in Črno morje. Vojno odškodnino proračunavajo na 140 milijard, ki jih Nemčija in Avstrija ne boste zmogli, zato se bo ententa zadovoljila z razdelitvijo Turčije.

Japonci in Kitajci.

Prerekanj in pogajanj bo kmalu konec. Govorilo bo orožje. Petrograjski »Courir« poroča iz Pekina, da je japonski poslanik zahteval od Juansikaja temeljito rešitev do 30. marca. Milanski listi poročajo, da je japonski vojni minister vpoklical že štiri letnike rezerve in vse letnike deželne brambe.

Japonci izkrcali na Kitajskem 27.000 mož. London, 16. marca. (Kor. ur.) »Daily Telegraph« poroča iz Pekina: Iz zanes-

Avstrijski topničarji v ognju.

ljivih virov se poroča, da je Japonska 27.000 mož japonskih čet že izkrcala na Kitajskem ali da jih izkrcava, oziroma da so pripravljeni za izkrcanje. Predsednik Juansikaj je izjavil svojim prijateljem, da smatra položaj za brezupen in da je brez vsakega poguma glede na pogajanja z Japonsko, ker je že šla Kitajska do skrajnosti. Z ozirom na osebne grožnje proti njemu, ki jim sledi izkrcavanje velike japonske vojaške sile, se morajo pogajanja prekiniti. Anglija se naravnost opozori, da se položaj lahko vsak trenutek tako poojstri, da ga diplomacija ne bo mogla več obvladati.

× × ×

Milan, 16. marca. Listi poročajo iz Tokia: Japonski vojni minister je pozval pod orožje še štiri letnike rezervnikov in vse letnike deželne brambe.

Ruski letalci nad Przemyslom.

Krakov, 15. marca. »Naprzod« poroča po »Ziemia przemyska«, ki jo cenzurira przemyslsko trdnjavo poveljstvo: Ruski letalci, ki letajo od časa do časa nad mestom, se ne morejo bahati z uspehi. Njih napadi so brezuspešni. Vladni komisar dr. Blasowski je razglasil: Ker sovražni letalci prilete večkrat nad mesto in poizkušajo z bombami — dozda brezuspešno — povzročiti škodo in zmešnjavo, se opozarja prebivalstvo, da če prileti kako letalo nad mesto, naj ne stoji na cestah, marveč naj gre v spodnje prostore bližnjih hiš.

General Pau v Varšavi.

Kristijanija, 16. marca. General Pau se je mudil tudi v Lvovu, odkoder je odpotoval v Varšavo, kjer ostane več dni.

Genf, 16. marca. General Pau je došel v Varšavo; čuje se, da bo vodil ondote operacije.

Sibirska železnica v nevarnosti.

Berolin, 16. marca. »Tägliche Rundschau« poroča iz Petrograda: Veliko pozornost posvečujejo poročilu iz Pekina, da je odrinil pekinški nemški vojaški ataše z večjim številom spremljevalcev, z 20 velblodi in z razstrelivom, da bi razstrelil mostove in predore sibirske železnice. Japonci vozijo po tej železnici neprestano topove, puške, zdravila, obveze in druge stvari. Iz Avstralije pričakujejo zdaj 400 tisoč parov škornjev, ki jih izdelujejo v Sidneyu. Podvojili so straže ob mandžursko-sibirski progi. Proti vzhodu so odpotali veliko oddelkov sibirske kavalarije, da straži železniško progo.

Proti prodaji žganja v Rusiji.

Petrograd, 16. marca. Prodaja denaturiranega špirta, ki se priredi tako, da ga lahko pijejo, se je prepovedala. Kdor bi ga prodajal, se obsodi na prisilno delo in se izžene v Sibirijo. Visoke kazni so napovedane tistim, ki bi kupovali kruh, jedila ali obleko od vojakov. Zborovali so tvorničarji žganja, ki zahtevajo od vlade odškodnino. Pred vojsko so namreč razširili svoje tvornice, ki so zdaj brez pomena, ker so prepovedali prodajati žganje.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Boji z Angleži. — Novi boji v Argonih.

Berolin, 16. marca. Veliki glavni stan: Angleška postojanka na višini St. Elói južno od Yperna, za katero se je predvčeraj-

šnjim bil boj, je v naših rokah. Na južni strmini višine Loretto jugozahodno od Arrasa se bije boj za pobočje hriba.

V Champagni smo premagali več francoskih delnih napadov z našim ognjem; sovražnik je imel pri tem težke izgube.

Severno od Beau de Sejourja so iztrgale naše čete Francozom več jarkov.

V Argonih in na njih vzhodnem robu so se vneli boji, ki še trajajo.

Boj v Vozezih se na posameznih postojankah še nadaljuje.

Najvišje armadno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Genf, 16. marca. Francoski generalni štab poroča dne 14. marca: Belgijske čete ob Yseri so napredovale. Njih artiljerija, podpirana od naših težkih topov, je porušila nemško oporišče na pokopališču v Dixmuidnu. Sovražnik je obstreljeval Ypern. Več civilnih oseb je padlo. Nemci so obstreljevali tudi katedralo v Soissonsu in mestne dele okoli katedrale. Severno od Reimsa, nasproti gozda Luxembourg se je sovražnik poizkušal polastiti nekega naših prednjih jarkov, pa je bil odbit. Nato je obstreljeval Reims. V Champagni smo 13. marca zvečer odbili dva sovražna napada in pri zasledovanju sovražnika osvojili več jarkov. V enem jarku smo našli 100 mrtvih vojakov. V Argonih je poizkušal sovražnik napasti Four de Paris, pa je bil odbit. V Lotaringiji so naše prednje čete zasedle Embermenil, v Vozezih so se vršile le artiljerijski boji.

Poročilo ob 11. uri zvečer: Angleško brodovje je obstreljevalo Westende in doseglo uspehe. Pri Neuve Chapelle so Angleži imeli popolen uspeh. V Champagni smo utrdili svojo novo fronto. V Argonih smo se polastili 300 metrov jarka med Four de Paris in Bolante. Sovražnik je tekom dneva dvakrat napadel, pa smo ga popolnoma vrgli nazaj. Na višinah ob Maasi so Nemci v Epayesu poizkušali napasti, pa so bili takoj zavrženi, enako tudi severno Badenvillerja.

Najnoveše poročilo generala Frencha.

Amsterdam, 15. marca. Maršal French je 12. marca poročal: Odkar sem zadnjič poročal, se je položaj na naši bojni črti med Armentièresom in La Bassée-jem vsled uspešne inicijative naših čet bistveno izpremenil. Čete so 10. marca napadle takoj po 8. uri zjutraj in zavzele nemške strelske jarko pri Neuve Chapelle. Prav dobro je sodelovala vsa artiljerija s pehoto, tako da niso bile izgube v primeri z uspehom velike. Naša težka artiljerija je zelo učinkovala. Neglede na vidne uspehe potrjujejo izpovedi ujetnikov natančno zadevanje našega ognja in povzročeno škodo. Proti večeru je bil ves labirint strelskih jarkov v približnem obsegu 4000 metrov v naših rokah; stali smo približno do 1200 metrov za prvimi sovražnimi strelskimi jarki. V glavni stan je bilo pripeljanih 750 vojnih ujetnikov, število se najbrže še pomnoži. Sovražnik je 11. marca večkrat poizkušal, da zopet pripori izgubljeno ozemlje. Odbili smo vse protinapade s težkimi izgubami. Stalno napredujemo. Ljuti boji se še bijejo. Iniciativa, ki jo tu vsak dan izvajajo naše čete, je občudovanja vredna in govori jasno, kakšen duh da preveva armado.

Boji na Flanderskem.

Berlin, 16. marca. »Telegraaf« poroča iz Sluisa: Belgijci v obmejnih okrajih so bili razočarani, ko so zvedeli, da so belgijske čete napredovale v smeri iz Schoorbeeke, ker so splošno mislili, da so zavezniki že prekoračili kanal Yser. Schoorbeeke leži sicer na vzhodni strani reke Yser, vendar pa na zahodni strani kanala Yser. Nemci so celo v posesti nekaterih utrjenih sel na oni strani reke Yser, odkoder obstreljujejo Beurne. Belgijsko ljudstvo vedno pričakuje prodiranja Belgijcev proti Ostende, o tem pa ni govora, ker je tam le malo slišati o bojih.

Obisk Yperna.

Berlin, 16. marca. »Berl. Tageblatt« poroča: Dopisnik »Tida« je obiskal Ypern. Piše: Mesto izgleda jako žalostno. Večinoma je mesto opustošeno, najznamenitejša poslopja so zgorela. Še zdaj obstreljujejo Nemci skoraj vsak dan Ypern. Hrabro vztraja na tisoče meščanov v mestu. Če jih vprašas, ali se ne boje kroglj, odgovarjajo: »Navadili smo se jih že.« Vsak dan zahtevajo granate svoje žrtve. Tatvin je veliko. Plenijo tudi vojaki.

Francoski vpoklici starejših. Gospodarske posledice.

Zeneva, 16. marca. Vpoklicanje 19-letnih fantov in 43- do 45letnih mož je rodilo za Francosko zelo resne posledice. Mnogo industrijskih in trgovskih podjetij bodo morali zapreti. V Parizu so posebno prizadete gostilne in kavarne, ker je večina moških uslužbencev vpoklicanih. Zelo se išče ženskih moči, pa jih ni dovolj. V gospodarskem oziru se kažejo sedaj zelo žalostne posledice.

Na Francoskem primanjkuje moških uslužbencev.

Basel, 15. marca. Iz Pariza se poroča: Vpoklicanje novega razreda, namreč 19-

Zemljevid k bojem na Rusko Poljskem.

let starih mladeničev, in starejših letnikov, to je moških od 43, 44 in 45 let, ima za posledico, da se čedalje bolj čuti primanjka nje moških uslužbencev v industriji in trgovini. Kavarne in restavracije nameravajo nastaviti samo ženske osebe, od kuharice do natakarice, ker bi drugače morale zapreti svoje prostore.

Odpuščenji Garibaldinci.

Milan, 16. marca. V Rimu se čuje, da bo vsled razpustitve garibaldinske legije Nemčija izpustila ujetje Garibaldince. Garibaldince še vedno odpusčajo. V Avignonu bodo ostali le nekateri, ki so zahtevali francosko državljanstvo.

Francoska trgovska prepoved proti Avstriji in Nemčiji.

Lyon, 13. marca. »Republicain« poroča iz Pariza: V četrtek je justični minister Briand razlagal značaj zakona o trgovski prepovedi z Nemčijo in Avstro-Ogrsko. Rekel je, da se mora trgovina s sovražniki Francije na vse mogoče načine ovirati in v Franciji popolnoma onemogočiti. V ta namen je treba najprej zapleniti na Francoskem se nahajajočo sovražnikovo lastnino, kar služi Franciji za gospodarsko zastavo. Da se ta gospodarska zastava ne oslabi, se ne sme dopustiti likvidacija sovražnikove lastnine. Zaplenitev je dopolnitev trgovske prepovedi. Francoska trgovina se mora sedaj organizirati, da dopolni francoski gospodarski procvit.

Trgovski minister Thomson je izjavil, da hoče vlada s prepovedjo doseči, da se francoski trgovci osvobodijo vsake gospodarske odvisnosti od tuje trgovine in vendar enkrat zagotove francosko gospodarsko neodvisnost.

Zbornica je nato sprejela zakon, ki z ozirom na vojno stanje in v interesu narodne obrambe prepoveduje vsako trgovino z Nemčijo in Avstro-Ogrsko in tako tudi z osebami, ki stanujejo v teh deželah, pa naj se vrši ta trgovina naravnost ali po posredovalcih. Prepoved velja za Nemčijo od 4. avgusta, za Avstrijo od 13. avgusta 1914. naprej in velja za ves čas vojne do onega časa, ki se bo kasneje določil. Pogodbe in dogovori, ki so se sklenili pred zgorajšnjimi dnevi, ostanejo za čas prepovedi všeči in jih civilna sodišča lahko izrečejo za neveljavne, če se je izvrševanje pogodbe pred izbruhom vojne začelo v obliki pošiljanja blaga ali plačevanja.

Rusi in Carigrad.

Angleški glas proti ruskim željam.

Rusi sami priznavajo, da so njihove želje po morskih ožinah in Carigradu vzbudile na Angleškem vznemirjenje. Grey je izjavil, da Angleži popolnoma umevajo težnje ruskega naroda, toda srca zanje nimajo. Obstreljevanje Dardanel in morebitni padec Carigrada zna prinesiti Rusom veliko razočaranje. Ali zahteva časopisja, da se mora rusko brodogradnja in armada brez odlašanja udeležiti ob strani zaveznikov napada na Bospor, ne izvira iz ruske slutnje, da se hočejo Angleži sami še pred Rusi vgnjezditi v Carigradu? Anglež se kaj rad usede na morske ožine, ker je te politike vajen in sloni njegova svetovna moč na takih sedežih. Da bi sedaj kar tako odkritosrčno pustil vso neomejeno oblast nad Dardanelami in Carigradom Rusiji, bi pomenjalo, da se je Anglež čisto izpremenil v svoji kramarski politiki. Pa to bo šlo kaj težko, kakor kaže glas enega glavnih angleških listov »Daily News-a«, ki piše:

Kaj bi sledilo, če preide Carigrad iz posesti ene v posest druge moči? Stara sovražstva bi ostala in okoli glavnega mesta ob Bosporu bi se napelala nova mreža političnih intrig. Bilo bi prav vseeno, kakšne obljube bi se dale; na razvalinah onih fortov, ki so jih danes porušile angleške granate, bi nastali novi forti. Politična prijateljstva so ravnotako nestanovitna kakor vreme in prijatelj danes bo lahko jutri sovražnik in morda bo treba poslati naše vnuke in sinove, da porušijo nove forte, ravnotako kakor mi danes rušimo stare.

Kako more Rusija zahtevati mesto, ki ni bilo nikdar njeno in čegar prebivalstvo ni kri njenega ljudstva? Če imajo zgodovinska in etnološka razmišljanja še kaj vrednosti, potem bi bila že bolj upravičena grška zahteva; pa v resnici bi bilo ravnotako krivično proti Rusiji, če bi se Grški dalo ključ do Dardanel in suvereniteto nad Carigradom, kakor bi bilo krivično napram svetu in za bodočnost usodopolno, če bi se ta ključ izročil Rusiji. In tudi če bi se moglo vprašanje Carigrada izločiti in osamiti, vendar ne bi imeli za prihodnost nobene garancije, če bi se Carigrad izročil sili, katere zemlja ne meji na carigradsko ozemlje, ki ne govori istega jezika in nima istih tradicij. Pa vprašanje se ne da izolirati.

Prihodnost Carigrada je najtesneje zvezana z interesi nas vseh in posebno za one, ki imajo svoje interese v Sredozemskem morju in v Orientu. Velika vprašanja bo treba v prihodnje in si-

cer v bližnji bodočnosti rešiti v Perziji, Armeniji, Mezopotamiji in Siriji. Vsa ta vprašanja bi bila zelo obtežena, če bi šle Dardanelске utrdbe v zrak, mi pa hoteli ustvariti politični temelj za nove utrdbe.

Kako se je trojni sporazum sporazumel glede Dardanel?

Graški listi priobčujejo po »Journal de Genève«: Vlade trojnega sporazuma so se v dardanelškem vprašanju zedinile. Carigrad naj postane mednarodno mesto, katero bodo upravljale Ruska, Angleška in Francoska. Vožnja skozi Dardanele in Bospor bodi prosta. V posebno zadoščenje Rusije se bo v cerkvi sv. Sofije zopet uvedla krščanska služba božja.

× × ×

BOJI ZA DARDANELE.

Carigrad, 16. marca. (Kor. u.) Sovražna brodogradnja je zadnje dni podvzemala pri Dardanelah le nevažne operacije in se omejevala na demonstracije. Dva nova sovražna poizkusa, da bi se ponoči križarke in torpedni rušilci prepeljali čez skrajne ovire in da bi odstranili mine, sta se izjalovila vsled čuječnosti in uspešnega ognja. Izmišljena so poročila, ki jih razširja sovražno časopisje, da so se sovražniki izkrcali in dosegli uspehe pri Smyrni. V Carigradu je mirno in je prebivalstvo glede na blokado Dardanel ravnodušno.

NAPAD OD SUHE STRANI.

Köln, 16. marca. Iz Aten prinaša »Kölnische Zeitung«: Priprave za napad angleško-francoskih čet od suhe strani se trajno nadaljujejo. Poleg ekspedicijskega zbora, ki je že pred Dardanelami, stoji ba je v Alžiru ali v Toulonu pripravljena cela armada, da se vkrcna na ladje. Ta armada bo štela 100.000 mož. V bližini Bospora pa se hočejo izkrcati Rusi.

BREZUSPEŠNO OBSTRELJEVANJE DARDANEL.

Carigrad, 16. marca. (Kor. u.) Turško časopisje poroča: Obstreljevanje dardanelških utrdb ni doseglo nobenega uspeha, dasi traja že 25 dni.

POŠKODOVANE LADJE PRI DARDANELAH.

Berolin, 16. marca. »Lokalanzeiger« poroča iz Aten: Turkom se je posrečilo, da so v Kumkale razvrstili nove težke topove, ki so včeraj ponoči ljuto odgovarjali na ogenj francoskega brodogradnje. Na Malto so odpeljali dve težko poškodovani angleški križarki; ena je bila 20krat zadeta.

Rotterdam, 16. marca. »Daily Telegraph« poroča iz Tenedosa: Krogle turških topov so med operacijami proti Dardanelami sedemkrat zadele angleško križarko »Triumph«.

ENAJST BOJNIH LADIJ POŠKODOVANIH.

Atene, 17. marca. Dosedaj so prepejlali 11 poškodovanih bojnih ladij izpred Dardanel na otok Lemnos.

× × ×

POGOVOR Z ANGLEŠKIM POSLANIKOM V ATENAH.

Milan, 15. marca. Iz Pariza se poroča: »Temps« priobčuje izjavo angleškega poslanika v Atenah nasproti nekemu grškemu častnikarju. Diplomati je rekel, da je obvestil grško vlado, da so se operacije angleškega brodogradnje proti otoku Lemnos izvršile zato, ker je Turčija ta otok še vedno smatrala za del otomanskega cesarstva. Diplomati ni mogel pristaviti, ali so se morda podobne operacije izvršile tudi napram drugim otokom Egejskega morja ali ne.

Na morju.

NEMŠKA KRIŽARICA »DRESDEN« POTOPLJENA.

Berolin, 16. marca. (Kor. u.) Angleška admiraliteta uradno naznanja: Angleški križarici »Kent« in »Glasgow« in pomožna križarica »Oranes« so zadele na Tihem oceanu pri otoku Juan Fernandes na malo nemško križarico »Dresden«. Po kratkem boju je pričela križarica »Dresden« greti vsled eksplozije v municijski shrambi in se potopila. Posadko so baje rešile križarice. Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Behnke.

× × ×

Mala križarka »Dresden« je, kakor znano, ušla iz bitke 8. decembra 1914. pri Falklandskih otokih. Angleško japonsko brodogradnje je potopilo v tisti bitki nemške križarke »Scharnhorst«, »Gneisenau«, »Leipzig« in »Nürnberg«. Križarka »Dresden« se je znala izogniti anglešk. brodogradnji skoraj štiri mesece. Zavarovano križarko »Dresden« so izpustili v morje leta 1907; dolga je bila 1179 m, široka 135 m, globoka 5,1 m, obegala je 3470 ton. Oborožena je bila z 10timi 10,5 cm topovi, z dvema stroj-

nima topovoma in z dvema cevmi za izpuščanje torpedov. Posadka je štela 322 mož.

PREVOZI ANGLEŠKIH ČET USTAVLJENI.

Amsterdam, 17. marca. Zdi se, da so prevozi angleških čet na Francosko popolnoma ustavljeni. Očividno je učinkovalo, ker sta bila svojočasno potopljena dva prevozna parnika s četami.

ANGLEŠKA POMOŽNA KRIŽARICA »OPOTOVO« V SREDOZEMSKEM MORJU POTOPLJENA?

Kodanj, 16. marca. Švedski parnik »Campania«, ki se je pripeljal 16. t. m. v Göteborg iz Sredozemskega morja, je v Sredozemskem morju potegnil iz vode neki rešilni čoln angleške pomožne križarke »Opotovo«, o kateri trde, da se je potopila.

VELIK PREVOZNI PARNIK POTOPLJEN?

Frankfurt, 16. marca. (Kor. urad.) »Frankfurter Ztg.« piše: »Daily News« poročajo iz Madrida: Brzobjavke iz El Ferrola javlja, da je na sosednji obali tega pristanišča morje naplavilo veliko število konj in goveje živine, vsled česar sklepajo, da se je tam potopil velik prevozni parnik.

ANGLEŽI USTAVILI GRŠKI PARNIK.

Neapelj, 17. marca. Angleške ladje so pri Alžiru ustavile grški parnik, ki je bil obložen z železniškimi pragi in z žitom. Angleži so zahtevali jamstvo, da je blago namenjeno za Grško.

BLOKADA NEMČIJE.

Včeraj smo poročali, da je Francoska sklenila blokirati nemška pristanišča. V zvezi z angleško mornarico bo izvajala obsežno efektivno blokado. V boljše umevanje sledenjih odredb angleške vlade opozarjamo na včerajšnji uvodnik: Vojnopomorsko pravo.

London, 16. marca. »Reuter« poroča: Uradna »London Gazette« objavlja odredbe, s katerimi hoče vlada preprečiti, da bi blago prihajalo v Nemčijo ali pa odhajalo iz nje. Določeno je:

Nobena ladja, ki je po 1. marcu odplula proti Nemčiji, ne sme nadaljevati svoje vožnje v Nemčijo.

Če ne dobi potnega lista, ki ji dovoljuje poiskati lukno v kaki nevtralni ali zavezniški deželi, mora blago razložiti v kakem angleškem pristanišču.

Blago, ki ni konterbanda, bo lahko angleška vlada rekvirirala. Če pa ne bo tega storila, se bo blago vrnilo pod pogoji, ki jih bo določilo prizno sodišče.

Ravnotako naj se ravna z ladjami, ki iz Nemčije ali nenemških luk vozijo blago nemškega izvora ali lastnine, toda rekvirirano ali prodano blago se pred sklepom miru ne bo plačalo.

Ladje, ki s sovražno namembo vozijo v nenemška pristanišča, se lahko prisili, da pod enakimi pogoji razložijo svoje blago v kaki angleški ali zavezniški luki.

NA LOVU ZA NEMŠKO KRIŽARICO »PRINZ EITEL FRIEDRICH«.

Basel, 16. marca. (Kor. urad.) Iz New Yorka poročajo »Baseler Nachrichten«, da so se angleške bojne ladje zbrale pri rtu Henry ob obali Virginije, da ujamejo nemško pomožno križarico »Prinz Eitel Friedrich«.

NEMCI USTAVILI PARNIK »GLORIA«.

Helsingborg, 16. marca. (Kor. urad.) Nemške vojne ladje so odvedle parnik »Gloria« v Swinemünde, da ga preiščejo. Parnik vozi koruzo iz La Plata v Stockholm.

AMERIKANSKA LADJA »PASS OF BALMAHA« PONESREČENA.

Bremen, 16. marca. (Kor. ur.) »Weserzeitung« poroča iz Wyka: Amerikanska trojadnica »Pass of Balmaha« se je potopila pri otoku Sylt. Vozila je bombaž iz New Yorka v Bremen.

KAKO SO POTOPI LI NEMCI ANGLEŠKI PARNIK »HARTDAALE«.

London, 16. marca. (Kor. urad.) »Morningpost« poroča: Podvodni čoln, ki je potopil v soboto angleški parnik »Hartdaale«, je mogel šele čez eno uro izstreliti torpedo. Dva moža, ki sta padla v morje, je podvodni čoln rešil in oba izročil njih tovarišim v čolnih. Tudi švedski parnik »Heimdal«, ki je rešil možstvo, so ustavili Nemci, a je s papirji dokazal, da je švedski, nakar so ga Nemci izpustili.

ZRAČNI NAPAD NA LADJO.

Amsterdam, 16. marca. »Daily Telegraph« poroča: V četrtek je došel v Shields parnik »Linhope«. Možstvo poroča, da so v sredo popolnoma čuli na morju v zraku močno ropotanje. Prvi častnik je videl na poveljniškem mostu, ko je gledal kviku, močno luč, kmalu nato je padel velik, temen predmet v morje. Eksplozija ni sledila. Ljudje trde, da gre za Zeppelinov zrakoplov ali pa za kak aeroplan. Parnik je hitro vozil, da je ušel.

AMERIKA IN ANGLIJA.

London, 16. marca. (Kor. urad.) »Reuter« poroča: Angleška vlada je obvestila amerikansko vlado, da takoj izpuste parnik »Pacific«, ko se dožene, da ne vozi sumljivega blaga.

Zunanja politika Bolgarije.

Budimpešta, 16. marca. Iz Sofije se poroča: Ministrski predsednik Radoslavov je rekel svojim prijateljem, da se še ta mesec izrazi o bolgarski zunanji politiki.

Rumunski kronski svet.

Bukarešt, 16. marca. Kronski svet zboruje še ta teden. Predsedoval mu bo kralj. Udeležbe se ga vsi ministri in voditelji političnih strank.

GOSPODARSKE ODREDBE NA RUMUNSKEM.

Bukarešt, 15. marca. Finančni minister je zbornici predložil zakonski načrt, s katerim se vlada pooblašča, da v slučaju, ako bi nastopile izredne razmere, dovoli potrebnim poljedelcem in industrijem posojila do polovice vrednosti njihovega zemljišča, oziroma zgradb proti šeststotnim obrestim in polletni odpovedi. V to svrhu da država na razpolago 100 milijonov lejev. S tem se hoče kmetovalcem in industrijskim podjetjem zagotoviti obstanek.

Izvozna prepoved Španske.

Madrid, 16. marca. Vlada je prepovedala izvoz sledečih predmetov: Olje, ribe, perutnina, žveplo, premog, sveže meso, platno, govedo, moka, žito, soda, srebro, zlato itd. Za razne predmete, na primer za riž, je uvedena carina.

VOLITVE NA ŠPANSKEM.

Lijon, 16. marca. (Kor. urad.) »Nouvelist« poroča iz Madrida, da so pri včerajšnjih volitvah v Španiji dosegli vladni kandidati večino. Splošen izid še ni znan. V Barceloni je prišlo do spopada med republikanci in jaimisti. V Timbao so bili neznatni nemiri. Sicer je položaj miren.

Državlјanska vojska v Mehiki.

Washington, 16. marca. Ker so naznanile Združene države, da mora ostati pristanišče Rógerso odprto in da bi Združene države odposlale križarko, če se to ne zgodi, je odpravil Carranza blokado.

New York, 16. marca. (Kor. u.) Iz Los Angelesa se poroča: 2000 Mehikancev je naskočilo narodno palačo v Mehiko City, da oprostite 250 zaprtih duhovnikov.

Razna poročila.

KOLIKO ČASA BO TRAJALA VOJNA PO MNENJU JAPONSKEGA GENERALA.

»National Tidende« v Kodanju poroča, da je japonski general Oba, ki zasleduje vojno v ruskem glavnem stanu, v Petrogradu nekomu izjavil, da se je v svojem petmesečnem bivanju na Poljskem in v Galiciji prepričal, da vojna ne more trajati dlje, nego še nadaljnjih šest mesecev. Operacije spomladi bodo odločilne.

POLJSKI POSLANCI PRI SIENKIEWICZU.

Krakov, 16. marca. Tukajšnji listi poročajo, da so avstrijski poljski državni poslanci: bivši minister Długosz, Tetmaier in Witos odpotovali v Švico, da se razgovore s predsednikom pomožnega odbora za Poljake, pisateljem Henrikom Sienkiewiczem.

UREDNIK »NEUES WIENER TAGBLATTA« UMRL.

Dunaj, 16. marca. (Kor. urad.) Znan publicist in urednik »Neues Wiener Tagblatt«, baron Evgen D'Albon je po večtedenski boleznι umrl v 56. letu starosti.

ŽELEZNIŠKA NESREČA V BOLGARIJI.

20 mrtvih, 128 ranjenih. Sofija, 16. marca. Velika železniška nesreča v bližini bolgarske postaje Somovit je večja kot so poročale prve vesti. Dosedaj so doznali, da je 20 mrtvih in 128 več ali manj ranjenih. Nesrečo je povzročila nepaznost železniškega osebja.

TURŠKI PRINC BURHAN EDDIN NI BIL ZADAVLJEN.

Berolin, 16. marca. (K. u.) Tukajšnje turško poslanstvo razglašajo: Popolnoma izmišljeno je poročilo, da je bil zadavljen princ Burhan Eddin, sin prejšnjega sultana. Nasprotno se princ prav dobro počuti.

SAMOUOMOR BARONICE VAUGHAN.

Berlin, 16. marca. »Berl. Tageblatt« poroča iz Kodanija: »Matin« piše, da se je

morganatična soproga ranjkega belgijskega kralja Leopolda II., baronica Vaughan ustrelila.

BOLEZEN GROFA WITTEJA.

Stockholm, 16. marca. »Svenska Dagblad« poroča iz Petrograda: Hudo vnetje ušes je končalo življenje grofu Witteju. Podrobnosti, kako je bolezen nastala, koliko časa je trajala in kako je potekala, manjkajo.

WITTEJEVI SPOMINI SE OBJAVIJO.

Petrograd, 15. marca. (Stefani.) Grof Witte je zapustil memoare, ki vzbujajo velikansko zgodovinsko zanimanje. Spisi se objavijo.

Boji v Tripolisu.

Rim, 16. marca. (Kor. ur.) »Agenzia Stefani« poroča iz Bengasija: Ker se je v okolici Gedabije pričel zbirati znaten tabor ustašev, je odrazil podpolkovnik Bajolo, poveljnik posadke v Zuetini, dne 13. t. m. z eno kolono, da razprši ustaše. Na pohodu je kolona zadela na močno sovražno skupino, ki je štela okoli 1000 mož in 2 topa. Kolona je napadla sovražnika in mu zadala znatne izgube, ki znašajo več kot 100 mrtvih in veliko ranjenih. Ko je kolona dosegla svoj cilj, se je vrnila. Na povratku je nadlegovanje sovražnika odbila s sijajnimi protinapadi. Sovražne skupine so se končno umaknile proti Bengasiju. Naše izgube znašajo: 2 častnika in 37 mož mrtvih, med temi 33 Evropejcev, 2 častnika in 42 mož ranjenih, med njimi 19 Evropejcev. Rane so vse lahke.

Velikonočne počitnice italijanske zbornice.

Kolin, 16. marca. »Kölnische Zeitung« poroča, da bo italijanska zbornica 20. t. mes. šla na velikonočne počitnice. Italijanski politični krogi sodijo, da se bo do takrat odločilo ravnanje Italije.

1500 milijonov za Rusijo.

Rotterdam, 17. marca. Skupno vsoto angleško-francoskih predjemov Rusiji cenijo na 1500 milijonov frankov.

Papež za mir.

Dunaj, 17. marca. Sveti oče namerava o Veliki noči zopet posredovati za mir.

Dnevne novice.

+ Nadvojvoda prestolonaslednik Karel Franc Jožef se je 16. marca ob 1. popoldne z Dunaja odpeljal na severno bojišče.

+ Predsedstvo poslanske zbornice. Dunajski listi poročajo, da je predsednik dr. Sylvester sklical prihodnjo sejo državnozbornskega predsedstva za petek, dne 19. marca.

+ Iz seje kranjskega dež. šol. sveta dne 17. marca 1915. Dež. šol. svet je sklenil, da imajo vsled izrednih razmer k r a j n i šolski svetni pravico, oproščati šolske otroke radi dela na polju šolskega pouka, oziroma v krajih, kjer se večina otrok uporablja za poljska dela, tudi šolo predčasno zaključiti. Za meščanske šole smejo dovoljevati tozadevne oprostitve okrajni šolski sveti. — Franc Kotnikova ustanova se podeli Bogomiru Verbič.

+ »Ostmark«. Cenzurirana dunajska »Reichspost« poroča: Zelo razvito društveno življenje obrambnega društva »Ostmark« tudi v času vojne ni bistveno trpelo, kar je zelo razveseljivo. Dohodkov je društvo zadnje leto imelo 93.000 K; medtem so poslale podružnice 22.000 K, darov je bilo 16.000 kron (mesto Dunaj daruje vsako leto 5000 K.) Društvenega blaga se je prodalo za 29.000 K. Društveno premoženje znaša 104.000 K in se je v zadnjem letu pomnožilo za 26.317 K. Ustanovilo se je več novih podružnic in stare podružnice so priglasile 300 novih članov.

+ K ustanovitvi bronaste hrabrostne svetinje se naznanja z merodajnega mesta, da se bo to odlikovanje naknadno podeljevalo izključno le onim osebam izmed moštva (častniškim aspirantom), ki so v posesti pismene pohvale vrhovnega armadnega ali armadnega poveljstva (poveljstvo armadne skupine, trdnjavsko poveljstvo in brodomno poveljstvo), katero so prejeli za kako hrabro dejanje pred sovražnikom. Vse one osebe izmed moštva (častniški aspiranti), ki so prejele pismo pohvale za izvrstno službovanje pred sovražnikom, nimajo pravice do naknadne podelitve bronaste hrabrostne svetinje. Bronasta hrabrostna svetinja ima svoje mesto takoj za srebrnim zaslužnim križcem. Podelitev te svetinje se bo istotako objavila v osebnonaredbenem listu.

— Velikonočno darilo za naše vojake. Bliža se Velika noč, praznik veselja in upanja. Upanje pomenja za nas

ta praznik tudi letos: utemeljeno upanje, da se monarhija popolnoma osvobodi sovražnika, upanje na mir. Veselili se smemo sredi globoke resnosti, veselili nad tem, kar so naše armade z neizrekljivo vztrajnostjo in neprimerljivim požrtvovanjem ohranile, nanovo pridobile in osvojile. Poslati veselje v vrste onih, ki stojijo zunaj v naše varstvo in brambo, mora biti naša velikonočna misel. Božični dar vojnokrstvenega urada je stotisočim naših vojakov priredil veselo uro in v njihovih srcih vzbudil gorko zavest, da se jih v ljubezni spominjamo. Tako naj bo tudi o Veliki noči. Vsak bo hotel našim vojakom napraviti veselje, ženske pred vsem drugim, a tudi otroci ne bodo zaostali. Vojnokrstveni urad s svojimi podružnicami, svojo obsežno organizacijo, svojim velikim razpošiljalnim aparatom je pripravljen sprejemati velikonočne darove doma ostalih in jih poslati v roke vojakov na bojiščih. Prosi se v prvi vrsti za živila, ki se ne pokvarijo prehitro (čokolada, kakes, konzerve itd.), potem za nasladi (smodke, cigarete, tobak itd.), razne potrebščine: milo, sveče itd. ter za denarne darove. Naturalni daraovi naj se pošljejo deželni vladi v Ljubljani s pristavkom, za katere polke so darovi namenjeni.

— Slovesna zadušnica po pok. M. Ter. grofici Chambord, ki je — kakor znano — pokopana v bourbonskem grobišču na Kostanjevici nad Gorico, se bo brala dne 24. t. m. ob 8. uri na Kostanjevici.

— Odlikovan Goričan. Major Avgust Planinšek, rodom iz Gorice, je dobil na bojišču že dvoje odlikovanj. Najprvo je meseca novembra bil odlikovan za svojo neustrašnost pred sovražnikom z zaslužnim vojaškim križcem za vojno dekoracijo. Te dni pa mu je za ponovni njegov junaški nastop podelil vladar red železne krone za vojno dekoracijo.

— O zadnjem potresu smo dobili z dežele naslednja poročila: Valtavas: Dne 15. marca ponoči krog 11. ure smo čutili tu dva potresna sunka. Prvi sunek ob 11.11. uro je bil bolj slab, drugi sunek, kmalo po 11. uri, pa je bil zelo močan, da je nekatero celo vzdramil iz spanja. Tresle so se postelje, ropotala so vrata in omare in sklepetala so okna. V neki hiši je celo omet nad oknom odpadel. Kakih nesreč pa ni bilo. — Planina pri Rakeku: Dne 15. marca ob 10. uri 55 minut se je čutil tu močan potresni sunek, ki je trajal kakih 5 sekund. — Senožče: Nocoj (15. marca) ob 10. uri 59 minut je bil tu močan potresni sunek; trajal je 3 sekunde. Smer, ako se ne motim, od zahoda proti vzhodu. Nekaj sekund kasneje je bil še en sunek, a tako slab, da se je komaj čutil. — Škofja Loka: 15. t. m. ob 10. uri 55 minut ponoči je bil tukaj kakih 5 sekund trajajoč potres. — Reteče pri Škofji Loki: Dne 15. t. m. smo ponoči ob 11. uri čutili potresno gibanje, ki je trajalo vsaj 5 sekund. — Šent Jurij pod Kumom: 15. marca ob 10. uri 50 minut smo čutili potres. Zaškrpalo je v stropu okoli in okoli in na visoki omari se je zazibala posoda. — Kočevje: Sinoči, 15. t. m. ob 10. uri 58 minut je bil tu par sekund trajajoč potresni sunek. Postelja se je tresla in vrata so ropotala. — Leskovec pri Krškem: Sinoči, 15. t. m., točno ob 11. uri navpičen potres. Dvakrat me je v postelji dvignilo. Sosed ima na steni obešene rogove srn itd., vse se je nagnilo na stran.

— Umrl je češki poslanec Josip Neumann.

— Krušne znamke. Z Dunaja se nam brzojavlja: Dne 4. aprila bodo izdane krušne znamke.

— Krušne znamke v Ustju. Mestna občina v Ustju je sklenila vpeljati krušne znamke, za katere se bo dobival kruh pri mestni občini. Kilogram kruha bo stal 46 vinarjev.

— Belo pecivo brez žitne moke. V praškem preizkuševališču žitnih izdelkov so napravili belo pecivo, ki ne vsebuje niti ržene niti pšenične moke. Pecivo je kljub temu jako okusno in redilno. Iz česa so napravili pecivo, je še tajno, vendar se poroča, da je surov, iz katerih izdelujejo to pecivo, v Nemčiji zelo veliko.

— Iz srbskega ujetništva se je oglasil naš somišljenik Mihael Snoj, posestnik v Sneberjih. Od začetka vojne ni pisal nič svojim, imeli so ga že za mrtvega. Sedaj se je pa oglasil in pisal svoji ženi, da je že od 4. decembra v srbskem ujetništvu v kraju Zarobljenik v Gilani v Novi Srbiji ter je zdrav. Priporoča se v molitev, da bi se zdrav vrnil.

— Umrl je v Celovcu c. kr. carinski nadinspektor cesarski svetnik Jožef Schuster, star 57 let.

— Na opeklinah umrl je dveletni posestnikov sin Ivan Čepek iz Zgornje Košane. Ivan je sedel poleg babice, ki je pestovala še manjše dete. Ko fantica babica en trenotek ni opazovala, se je nagnil in segel z obema ročicama z vrelo vodo napolnjen kotel. Ivan se je tako opek, da je čez dva dni umrl.

— Umrla je v nedeljo v Gorici gospa Jožefa Budan, vdova bivšega okr. šolskega nadzornika v Gorici.

— Osebnost. Namestništveni kancelist Teodor Skokau, pridljen okr. glavarstvu v Trzinu na Goriškem, je prestavljen k namestništvu predsedstva v Trst.

— Nesreča z vžigalicami. V Trzinu na Primorskem se je petletna deklica Roza Pičinjak, doma od št. Ivana, igrala z vžigalicami, sedeč v borni postelji. Pri tem se je slavnica užgala in plameni so objeli dekletce. Prihitele so na vpitje domači in rešili deklico, ki je bila že vsa opečena. Prepeljali so jo v bolnico, kjer je ranam podlegla.

— Iz ruskega ujetništva sta pisala Franc Ušaj in Franc Lozar iz Vrtovina pri Ajdovščini. Eden je voščil srečno novo leto, drugi pa vsele božične praznike. Nahajata se v Sibiriji (Toms), kjer je — kakor poročata — še več drugih Vipavcev.

— Iz notarske službe. Litijski notar g. Luka Svetec je radi visoke starosti opustil notarijat. Izpraznjeno notarsko mesto je razpisano. Prošnje se vlagajo do dne 8. aprila.

— Reekspozit praznih žakljev iz Italije. Glasom iz Rima došlega obvestila morejo interesirane stranke prošnje za dovoljenje reekspozit praznih žakljev iz Italije vlagati neposredno pri kraljevem italijanskem finančnem ministrstvu.

— Monakovsko časopisje je z ozirom na izredne razmere zvišalo naročnino.

— Naročila za sedlarsko in jermenarsko blago za c. in kr. vojsko. C. in kr. vojno ministrstvo namerava naročiti večjo množino jermenarskega in sedlarskega blaga pri prizadetih industrialnih firmah. Naročila oddaja c. kr. ministrstvo za javna dela. Oddati je med drugim naročila za predmete jermena za hlače, jermena za kavalerijo, taške za bajonete, taške za pionske sablje, taške za patrone, jermena za sablje, jermena za karabinerje, jermena za plašče, različne futerale, taške za pištole in za orodje, uzde, vajeti, preveze, odeje za pod sedlo. Natančen seznam predmetov je na vpogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. — Predmete je napraviti natanko tako, kakor kažejo vzorci in popisi, ki se dobe pri monturnih depotih. Ako hoče ponudnik kaj izpremeniti pri dobavnem predmetu, mora predložiti vzorec za to. Ponudbe je vložiti do 24. marca 1915 pri c. kr. obrtno-pospeševalnem uradu na Dunaju v obliki pisma (K. k. Gewerbebeförderungsamts, Wien IX., Severingasse). V ponudbah je navesti podatke o načinu izvedbe ponujenega blaga, nadalje o množini, katero hoče ponudnik vsak mesec do konca junija 1915 dobaviti, najnižjo ceno ter kraj, na katerem se bo blago izdelovalo. Naznaniti je dalje, kateremu c. in kr. monturnemu depotu (Brno, Gösting Kaiser - Ebersdorf) želi ponudnik blago izročiti. V cenah morajo biti zapadeli tudi stroški za vozino, omet in dovoz k monturnemu depotu. Če se blago prevzame, ima dobavitelj pravico do ugodnosti vojaške vozninske tarife potom povračila. Plačilo se izvrši potom c. in kr. monturnega depota v gotovini po prevzetju blaga. Pobotnice je kolkovati po skali II. in III. Dodelitev naročila ne more biti odvisna od eventualnih oprostitve vojaške službe. Ponudbi mora biti priloženo potrdilo trgovske in obrtniške zbornice, oziroma obrtnega oblastva, iz katerega je razvidno, da je ponudnik v resnici v položaju, da sam izdeluje ponudene predmete. Odstopanje dobljenih naročil drugim podjetnikom ali firmam ni dovoljeno brez izrecnega pritrdila onega mesta, ki je naročilo oddalo. Predstojeci razpis ne velja za rokodelce in maloobrtne družbe.

— Pegasti legar. Od 7. do 13. marca je obolelo na pegastem legariju v avstrijskem državnem ozemlju 622 oseb. — Milan, 15. marca. Srbski prestolonaslednik Aleksander se je pripeljal iz Anglije v Neapelj. Odpotuje v Rim, kjer izroči italijanskemu kralju lastnoročno pismo angleškega kralja. — Pokopali so dne 15. t. m. v Stari Loki gospo Minko Kalan, rojeno Krek, lastnico znane gostilne Vincarje v Škofji Loki. Mož rajnice Andrej Kalan je na vojski in ga pogrešajo. Kalanova je najbrže umrla, ker je hudo žalovala za možem.

— Pozna zima na Gorenjskem. Minuli teden se je osobito po gorenjskih dolinah ponovila zelo občutljiva zima. Snežilo je in zmrzovalo. Na Kokrski cesti so se blizu koroške meje odtrgale skale. Škoda so kmalu popravili.

— Dovož moke na Reko ustavljen. Sušaski občinski svet je sklenil, ker je reška občina prepovedala izvoz moke in žita, naj se prepove izvoz iz hrvatskih pomorskih krajev na Reko; sušaski mlini naj ne dobavljajo moke reški občini; moka reških trgovcev v sušaskih skladiščih naj se zapleni. Reški župan je nato izjavil, da je izvoz z Reke prepovedalo ogrsko ministrstvo.

— Pomanjkanje kruha na Dunaju. Omejitve prodaje kruha na Dunaju se zelo občuti. Včeraj gospodinje v raznih okrajih

niso dobile kruha pri pekih in razprodajalcih kruha. Prvi so že v zgodnjih jutranjih urah izjavili, da so svojo zalogo razprodali. Peki se natanko drže vladne odredbe in pekó le tri četrtine prejšnje množine kruha. Namesto 100 hlebov po 1 kg, napravijo le 100 hlebov po 75 dkg.

— Draginja mesa na Dunaju. Na večerajšnji dunajski živilski trg so pripeljali 9409 prašičev. Cene so poskočile za 8 do 10 kron pri 100 kg žive teže.

— Podraženo surovo maslo na Dunaju. Surovo maslo se je na Dunaju 15. t. m. zelo podražilo. Čajno surovo maslo, ki se je prodajalo dozdaj osminka kilograma za 55 vinarjev, se je podražilo za 10 vin.

— Mrtvega našli so 12. marca 38letnega hlapca Antona Koleča pod neko skalo v Poini. Koleča je šel 24. februarja iz Poljnika v Litijo na prebiranje, kjer je popival. Precej natrkan se je podal popoldne domov, a ni prišel več domov, marveč je v temi zgrešil pot, padel v prepad in se ubil.

— Samoumor z britvijo. Črnovojniški novinec Egidij Zupan si je v Mariboru z britvijo prerezal žile na vratu in izkrmavel.

— Ujetniški tabor pri Pragerskem. Blizu postaje Sterntal bodo postavili velik ujetniški tabor, kamor bodo v kratkem pripeljali 10.000 vojnih ujetnikov. Prostora bo za 40.000 ujetnikov.

— Dobava čokolade iz Švice. Firme, ki se zanimajo za nabavo čokolade iz Švice, dobe v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani informacijo o tem predmetu.

Ljubljanske novice.

lj Dobrodelni koncert združenih vojaških godb pešpolkov št. 17 in 97 se priredi bodoči petek ob 8. uri zvečer v tukajšnjem deželnem gledališču. Čisti dobiček je namenjen vojni preskrbi.

lj Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov bode imelo v petek, na praznik sv. Jožefa, ob 7. uri zjutraj, v Križanski cerkvi sv. mašo in skupno sv. obhajilo. Pri sv. maši bode pel društveni pevski zbor. Društvo vabi k udeležbi vse svoje člane, kakor tudi člane katoliškega mladeniškega društva.

lj Pogreb č. g. Karola Heidricha je bil včeraj popoldne nad vse veličasten. Truplo je blagoslovil prevzvišeni knež škof dr. Jeglič. Pogreba se je udeležilo veliko duhovnikov. Opazili smo generalnega vikarja prelata Flisa, prošta Sajovica, dekana Kolarja, kanonike prelata Kalana, dr. Grudna, dr. Korena, dr. Lesarja, Kržiča in Novaka ter ravnatelja knežškofijske pisarne Stesko. Kanonik deželni odbornik dr. Evgen Lampe in deželni odbornik dr. Pegan sta zastopala deželni odbor, voditelj dež. dobrodelnih zavodov dr. Dolšak, višji zdravstveni svetnik dr. Bock, vladni svetnik dr. Šlajmer, primarija dr. Gregorič in dr. Valenta, višji nadupravitelj deželnih dobrodelnih zavodov Nebenfürher, vladni svetnik dr. Detela, ravnatelj vitez pl. Grasseli, ces. svetnik Röger, Peli so gospodje bogoslovci.

lj Umrlji so v Ljubljani: Ivan Korenič, črnovojni 97. pešpolka. — Fran Novak, sin čevljarkega mojstra, 6 mesecev. — Fran Bostič, črnovojni-novinec 17. pešpolka. — Andrej Blagajna, črnovojni 97. pešpolka. — Ivana Cerman, bivša kuharica, 78 let. — Virgilij Toplikar, črnovojni 97. pešpolka.

NEMŠKI AMERIKANCI SE VRAČAJO.

Norimberk. »Nürnberger Zeitung« poroča iz New Yorka: Vse kaže, da se nameravajo nemški Amerikanci po končani vojski vrniti v Nemčijo nazaj. Vsi, ki se že niso popolnoma poamerikanili, se nameravajo vrniti v Nemčijo.

Naročajte „Slovenca“.

Brez posebnega obvestila.

Potrli prevelike žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša nadvse ljubljena mati, oziroma predobra stara mati, gospa

Helena Pirc, roj. Ažman
posestnica

danes zjutraj, 17. sušca, ob 4. uri po kratki mučni bolezni, previdna s sv. zakramenti izdihnila svojo blago dušo v starosti 74 let.

Pogreb nepozabne pokojne bo v petek ob 4. uri pop. iz hiše žalosti na pokopališču Sv. Lenarta.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

Predrago umrlo priporočamo v molitev in blag spomin!

V Kropi, dne 17. sušca 1915.

Ignacij, Gregor, Bartol, Lenard, sinovi. — Fani, hči.

Vzorne strelske jarke nam predstavlja naša slika. Časopisje splošno priznava, kako spretne da so nemške čete v gradbi strelskih jarkov, kar dokazuje tudi naša slika.

Iščeta se dve skupni **SOBI** z vsa opravo (meseč.). Ponudbe na upravo pod št. 587.

Zahvala.

Za vse ljube dokaze tolažilnega sočutja ob priliki prebriske izgube našega srčno ljubljenega soproga, očeta, brata, strica, svaka, gospoda

Mateja Bernika

trgovca

izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem najiskrenejšo zahvalo.

Prav iskrena in srčna bodi naša zahvala preč. g. župniku Iv. Barletu, ki je še prav v zadnjem trenutku prinesel umirajočemu sv. popotnico in mu tako podaril najmilostlivejša tolažila naše sv. vere.

Nadalje se prisrčno hvaležno zahvaljujemo darovateljem krasnih venčev in vsem, ki so se udeležili v tako obilnem številu pogreba našega nepozabnega ranjkega.

Bog bodi vsem plačnik! Sv. maša po dragem ranjcem se bo brala jutri v četrtek ob 1/2 6. uri zjutraj v cerkvi sv. Jakoba.

V Ljubljani, 17. marca 1915.

Žalnoči ostali.

Zahvala.

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja ob smrti prečastitega gospoda

585

Karola Heidricha

kakor tudi za tako mnogo-brojno spremstvo k poslednjemu mu počitku, zahvaljujejo se najtopleje

žalnoči sorodniki.

Ljubljana, 17. sušca 1915.

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi oljnate portrete na platno izvršuje umetniško po vsaki fotografiji

3409

DAVORIN ROVŠEK

prvi fotografski in povečevalni zavod v Ljubljani, Kolodvorska ulica 34a.

GORČEVA

KOLEŠA PRIZNANO NAJBOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TEREZIJE CESTA 57. 14. NOVI SVET NASPROTI KOLIZEJA ZAHTEVAJTE PRVI SLOV. CENIK BREZPLAČNO

Tri bike, plemenjake

murbodenske pasme, pšenične barve, po 2 1/2, 2, in 1 1/2 leta stare, ima na prodaj Ivan Repovš, veleposestnik v Šent Janžu na Dolenjskem.

565

Slovito, najbolj delikatesno **=KISLO ZELJE=** dobavlja najceneje Exquisit-tovarna, Pardub'ce.

ANTON BOČ

barvarija in kemična pralnica Ljubljana, Selenburgova ul. 6

Dela se izvršujejo tudi na Glincah št. 46. Nizke cene! Točna in solidna postrežba! Obstoje tvrde že čez 50 let.

Učenca

za trgovino mešane stroke in deželne pridelke sprejme takoj Friderik Skušek, trgovec, Metlika.

566

Med

trčan, zajamčeno čist v dežicah s 4 1/2 kg vsebine razpošilja po K 9.40, temen po K 8.50 Čebelnarna 3044 Ilirska Bistrica.

Razpisuje se služba cerkvenika in organista

Dohodki: 600 K v denarju, štolnina, prosto stanovanje, prosta drva, zemljišča, da lahko redi eno kravo in enega prašiča. Za to zemljišče je dolžan donasiti duhovniku meso. Prednost imajo oženjeni „cecilijanci“. Nastop takoj ali čimprej, 540

Župni urad Sv. Lenard n. Sk. Loko, p. Selca.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

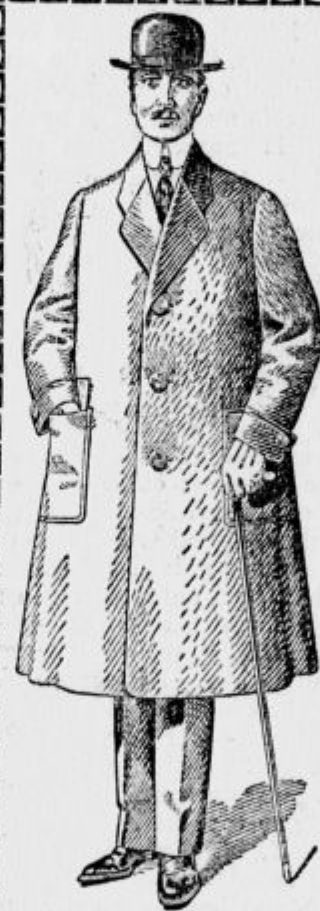
sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot. rentin in ljudska, neškodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1913. K 170.217.149— Stanje garancijskih fondov koncem leta 1913. K 43.424.496.17 V letu 1913. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232.66

Kdor namerava življenjsko zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštne prosto.

2171 Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Tvrdba

GRICAR & MEJAČ

Ljubljana, Prešernova ulica 9

priporoča svojo bogato zalogo

zgotovljenih oblek za gospode in dečke ter moderne novosti v konfekciji za gospe in gospodične.

548

Št. 3850.

582

Razglas.

Podpisani mestni magistrat daje. — v smislu § 43. občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljano — javno v znanje, da se bode pobirala gosaščina, od 1. maja 1915. pričenši v isti odmeri, kakor v mestu Ljubljani, tudi v k mestu pritegnjeni bivši občini Spodnja Šiška.

Plačevati bo torej gosaščino od napovedanih najemščin od K 100— do všteti K 200— po dva (2) vinarja; od napovedanih najemščin čez K 200— po štiri (4) vinarje od vsake napovedane krone.

Najemščine pod napovedanih edensto (K 100) kron so gosaščine popolnoma proste.

Plačevati bo gosaščino v četrtletnih anticiptivnih rokih tako, da zapade

I. rok do najkasneje	14. maja
II. " " "	14. avgusta
III. " " "	14. novembra
IV. " " "	14. februarja

vsakega leta.

Gosaščino pobirajo od svojih najemnikov in jo vplačujejo v mestno blagajnico hišni gospodarji.

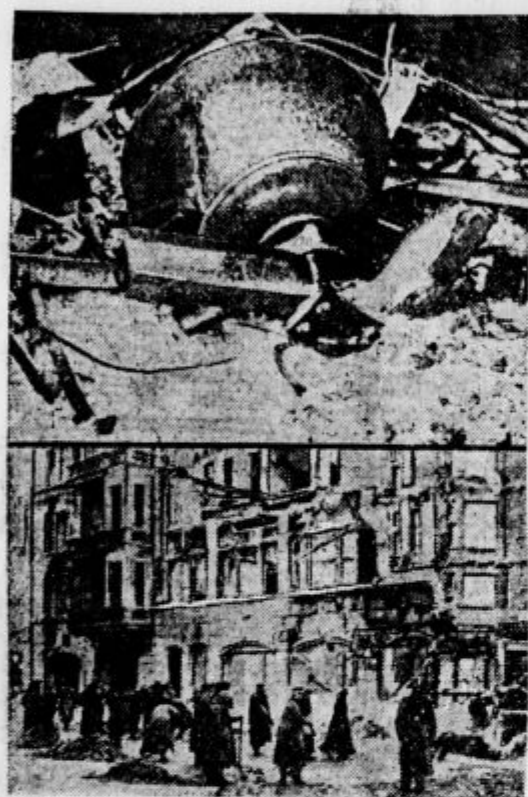
Morebitne pritožbe zoper ta ukrep je vlagati pri podpisanemu mestnemu magistratu v štirinajst dnevnem zapadnem roku t. j. do 31. marca 1915.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 17. marca 1915.

Vzorne strelske jarke nam predstavlja naša slika. Časopisje splošno priznava, kako spretne da so nemške čete v gradbi strelskih jarkov, kar dokazuje tudi naša slika.

Kako izgleda zdaj Lyck.

V Mazuriji je zelo veliko trpel vsled vojske Lyck. Rusi so zgradili okoli mesta močno utrjene postojanke, ki so jih vzeli Nemci z navalom. Znano je, da se je pripeljal v Lyck tudi nemški cesar skoraj istočasno kakor zmagovalne nemške čete. Naša slika nam predstavlja (zgoraj) zvon v razvalinah porušene cerkve in (spodaj) ruske ujetnike, ki čistijo glavne ceste mesta.

Zemljevid Gorenjske. Cena 80 vin., nalepljen na platno in zložen v žepno obliko 2 K 80 vin., napet na platno s palicami 3 K 20 vin. Zemljevid je sestavljen z vsa skrbjo, natančnostjo in vestnostjo, označena je v njem vsaka tudi najmanjša vasica. Širok je 1 m, visok pa 60 cm. in bo služil za domačo rabo kot stenski zemljevid, pa tudi zložen v žepu turista in potnika. Prva prednost tega zemljevida pa je jasnost, na podlagi tega zemljevida se bo spoznal vsakdo tudi iz priprostih slojev. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

1 steklenica 2 kroni. Ceniki zastoj in franko.

Odda se suho

skladišče in stanovanje

v I. nadstr. z 2 sobama, kuhinjo in drugimi pritliklinami za majev termin v Florijanski ulici št. 22, Ljubljana.

581

Največja izbira žalnih klobukov.

Priporoča se solidna trdka

modni salon

speciarno damskih svilenih klobukov in čepic v najnovejših oblikah

MAKIJIA GÖTZL, Židovska ulica šte. 8.

Vnanja naročila obratom pošte in na izbero.

423

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«

Odgovorni urednik: Jožef Gostinčar, državni poslanec.

Poravnala stankov se ta voli prejema o.